

FSEK Kapsamında Fotoğrafın Korunmasının Yargıtay Kararları Çerçevesinde İncelenmesi

Elif DİNLER

Arş. Gör., KTO Karatay Üniversitesi, Ticaret Hukuku Bölümü, elifsayici@outlook.com,
(Sorumlu Yazar / Corresponding Author)

Makale Bilgileri

Öz

Makale Geçmişi

Geliş: 20.04.2022

Kabul: 24.06.2022

Yayın: 28.06.2022

Anahtar Kelimeler:

Fotoğraf, Fotoğrafın korunması, Güzel sanat eseri, İlim ve edebiyat eserleri.

Fotoğraf, gözle görülebilen maddi varlık ve şekilleri, ışık ve kimyasal maddeler yardımıyla herhangi bir madde üzerinde saptayan fiziksel ve kimyasal işlemdir. Teknolojinin gelişmesiyle beraber son dönemde fotoğraf çekimi yapılması kolaylaşmış ve fotoğraflar günlük hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Bu sebeple fotoğrafların korunmasına ilişkin düzenlemelerin önemi artmıştır. Fotoğrafların korunmasına ilişkin olarak birçok kanunda hüküm bulunmaktadır. Bu kanunlar; 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'dur. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda eser niteliğinde olan fotoğrafların yanı sıra eser niteliği taşımayan fotoğraflara ilişkin de koruyucu hükümler düzenlenmiştir. Eser niteliği taşıyan fotoğraflar, ilim ve edebiyat eserleri ve güzel sanat eserleri kategorisinde koruma altına alınmıştır. Bu koruyucu hükümlerin Yargıtay kararlarında nasıl değerlendirildiği ise inceleme konusunu oluşturmaktadır.

An Investigation of The Protection of Photography Under The Law on Intellectual And Artistic Works in The Frame of Supreme Court Decisions

Article Info

Abstract

Article History

Received: 20.04.2022

Accepted: 24.06.2022

Published: 28.06.2022

Keywords:

Photography, Preservation of photography, Works of fine art, Works of science and literature.

Photography is the physical and chemical process that detects visible material assets and shapes on any object by the help of light and chemicals. Advances in technology have made it easier to take photos lately and photos have become an integral part of our daily lives. That is why regulations which is about protection of photos, have become more important. There are many sentence in the law about protection of photographs which are included in law of intellectual and artistic works law no 5846, personal data protection law no 6698, Turkish civil law no 4721 and Turkish Penal Code law no 5237. There are protective laws about not only photographs that are artifacts but also that are non-artifacts in the law of intellectual and artistic works. Photos that have the quality of work are protected in the category of science and literature and fine works of art. It is a subject of study that how these protected laws are evaluated in supreme court decisions.

Atıf/Citation: Dinler, E. (2022). "FSEK Kapsamında Fotoğrafın Korunmasının Yargıtay Kararları Çerçevesinde İncelenmesi", *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(1), s. 326-346.

Plagiarism: Bu makale intihal programında taranmış ve en az iki hakem incelemesinden geçmiştir. // This article has been scanned via a plagiarism software and reviewed by at least two referees.

"This article is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/). (CC BY-NC 4.0)"

GİRİŞ

Fotoğraf, gözle görülebilen maddi varlık ve şekilleri, ışık ve kimyasal maddeler yardımıyla, film, kağıt veya herhangi bir madde üzerine saptayan fiziksel ve kimyasal işlemdir¹. 1910 yılında çıkarılmış olan Hakkı Telif Kanunu'nda fotoğraf eserlerine ilişkin doğrudan düzenleme mevcut değildi². Bu kanun kapsamında fotoğraf ürünleri sadece bir çoğaltma aracı olarak kabul edilmişti³. 01.01.1952 tarihinde yürürlüğe giren 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile fotoğraf eserleri koruma altına alınmıştır.

Fotoğrafın FSEK kapsamında korunmasının iki temel başlık altında incelenmesi mümkündür. Bunlardan ilki eser niteliğinde olan fotoğrafların korunması, ikincisi ise eser niteliğinde olmayan fotoğrafların korunmasıdır. FSEK kapsamında bir fotoğrafın eser olarak değerlendirilebilmesi için kanunda belirlenen eser kategorilerinden birine dahil olması ve eser sahibinin hususiyetinin esere yansıtılması gerekmektedir⁴. FSEK eser türlerini dört kategori içerisinde toplamış ve her kategorinin içerisinde örnek eserler belirtilmiştir. Bu kategoriler sınırlı sayıda olmakla birlikte kategori içerisinde sayılan eserler sınırlı sayıda değildir⁵. Fotoğraf eserleri, ilim ve edebiyat eserlerinin sayıldığı ikinci maddenin üçüncü bendinde ve güzel sanat eserlerinin sayıldığı dördüncü maddenin beşinci bendinde düzenlenmiştir⁶. Ayrıca eser niteliği taşımayan fotoğraflara ilişkin de seksendördüncü ve seksenaltıncı maddeler ile koruma getirilmiştir.

Fotoğrafa ilişkin düzenlemeler, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun yanı sıra 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda da yer almaktadır. Fotoğraf kişiyi belirli veya belirlenebilir yapmasıyla kişisel veri teşkil etmektedir. Kişisel verilere ilişkin düzenleme ise KVKK ile yapılmıştır. Örneğin, özgeçmişe ilişkin bilgilerle saklanan fotoğraf, kişisel veri niteliğindedir⁷. Bu sebeple KVKK ile koruma altına alınmıştır. Ayrıca bir kişinin fotoğrafı kişilik hakkı çerçevesinde 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nda hukuki koruma altındadır. Şartlar oluşmuş ise fotoğrafların 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na göre korunabilmesi de mümkündür. Bu çalışmada ise FSEK kapsamında fotoğrafın korunması ve bu korumanın Yargıtay kararlarına nasıl yansıtıldığı ayrıntılı şekilde incelenmeye çalışılacaktır.

¹ Parlak Börü, Şafak, *Fotoğraf Üzerindeki Haklar*, 1. Baskı, Turhan Kitapevi, Ankara, 2013, s. 3.

² Hırş, Ernest, *Fikri ve Sınai Haklar, Birinci Kitap*, Ankara Basımevi, 1948, s. 152.

³ Arslanlı, Halil, *Fikri Hukuk Dersleri II, Fikir ve Sanat Eserleri*, Sulhi Garan Matbaası, 1954, s. 24.

⁴ Öztrak, İlhan, *Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Haklar*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No. 312, Ankara, 1971, s. 15; Güneş, İlhami, "Bilimsel ve Edebi Eser Yazarlarının Manevi Hakları", *Terazi Hukuk Dergisi*, Cilt 11, Sayı 117, 2016, s. 70; Çinko, M. Sıddık, "Sanat Eseri Olan Fotoğraflar Üzerindeki Haklar", *Hukuk ve Sanat*, 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021, s. 511.

⁵ Ayiter, Nuşin, *Hukukta Fikir ve Sanat Ürünleri*, Sevinç Matbaası, Ankara, 1972, s. 45; Yarsuvat, Duygun, *Türk Hukukunda Eser Sahibi ve Hakları*, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul, 1977, s. 44; Ateş, Mustafa, *Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların Kapsamı ve Sınırlandırılması*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2003, s. 61; Öztrak, s. 18.

⁶ Fotoğrafın eser vasfının tespitinde mahkemelerce gözetilen hususlarla ilgili olarak bkz. Çinko, M. Sıddık, *101 Soruda Fotoğrafçının ve Fotoğraflanan Kişinin Hakları (Fotoğraf ve Hukuk)*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020, s. 31.

⁷ Bozkurt Yüksel, Armağan Ebru, "Sokak Fotoğrafçılığı ve Kişisel Verilerin Korunması", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 42, 2020, s. 532.

I. Eser Niteliğinde Olan Fotoğrafların Korunması

FSEK m. 2/3'de, estetik niteliği bulunmayan teknik ve ilmi nitelikteki fotoğraf eserleri koruma altına alınmıştır. Örneğin, bilimsel bir yazıda kullanılan fotoğraflar, ameliyat fotoğrafları, adli tıp vakalarına ilişkin inceleme fotoğrafları teknik ve ilmi nitelikteki fotoğraflardır. Fotoğrafların ilim ve edebiyat eserleri kapsamında korunabilmesi için estetik nitelik taşımaları gerekmesede öğretici, açıklayıcı ve uygulamaya imkan sağlayıcı nitelikte olmaları gerekir⁸. Ayrıca eser sahibinin hususiyetini taşımaları gerekmektedir⁹. Bu sebeple örneğin güvenlik kamerası kayıtlarından elde edilen fotoğraflar eser niteliğinde değildir. Çünkü bu fotoğraflar sahibinin hususiyetini taşımazlar¹⁰.

İlim ve edebiyat eserlerinde hususiyetin tespiti zordur. Zira herkes tarafından faydalanılıp uygulanacak bilimsel ve teknik konular, meydana gelen eserlerde zorunlu benzerliklere sebep olabilir¹¹. Öğretideki bir görüşe göre, bağımsız fikri bir çalışma tespit edilebiliyorsa aynı bilimsel ve teknik konunun işlenmesinin sebep olduğu benzerlikler eserlerin ayrı ayrı korunmasına engel olmaz¹². Burada hususiyetin tespitinde orijinallikten ziyade sarf edilen emek unsuru dikkate alınmalıdır. Çünkü korunan içerik değil, şekildir¹³. Öğretideki başka bir görüşe göre fotoğraflardaki hususiyet, eğitici ve açıklayıcı niteliklerinde yer alır¹⁴. Bir diğer görüşe göre ise, hususiyetin tespitinde konu değil amaç önemlidir. Amacı öğretici olmak olan bütün fotoğraflar bilimsel ve teknik nitelikte fotoğraflardır¹⁵. Ancak başka bir görüşe göre, konu ile amaç arasında ayırım yapılmamalıdır¹⁶.

Reklam ve propaganda fotoğrafları, ilanlar ve kataloglara ait fotoğraflar bilimsel ve teknik nitelikte fotoğraf olarak kabul edilmez. Zira bu fotoğraflarda konu veya amaç da açıklayıcı ve öğretici nitelik bulunmamaktadır¹⁷.

Fotoğraf hem güzel sanat eseri hem de teknik ve ilmi eser niteliğinde olabilir. Örneğin, bir yöredeki bitki türlerinin fotoğraflanmasına ilişkin bir çalışmada bilimsel öğelerin yanı sıra estetik unsur da yer alabilir¹⁸. Aynı şekilde kar tanelerinin farklı geometrik şekilleri gösterdiğine ilişkin

⁸ Tekinalp, Ünal, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, 2. Baskı, Beta Yayınevi, Kırklareli, 2002, § 10 N. 41; Bozbel, Savaş, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015, s. 34-35; Karasu, Rauf/ Suluk Cahit/ Nal Temel, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021, s. 57.

⁹ Güneş, İlhami, *Uygulamada Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku*, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021, s. 73; Erel, Şafak, *Türk Fikir ve Sanat Hukuku*, 2. Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara, 1998, s. 43; Çinko, M. Sıddık, "Fotoğrafçının Hakları", *Legal FSHD*, Cilt 11, Sayı 42, 2015, s. 80; Güneş, Ziyet Seldağ, "Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda Resim ve Portreler", *Sayıştay Dergisi*, Cilt 8, Sayı 24, 1997, 31; Öztrak, s. 22.

¹⁰ "...her iki gazetede de ilk sayfada yayınlanan İ... T.'in vurulma anını görüntüleyen fotoğrafın güvenlik kamerasındaki kayıtlardan elde edilmiş olduğu, fotoğraf çekilmek suretiyle elde edilmediği, kişinin hususiyetini yansıtmadığı..." 11. HD., T. 16.9.2014, E. 2013/7181, K. 2014/13880, *BATİDER*, Cilt 30 Sayı 4, 2014, s. 354-355.

¹¹ Erel, s. 43.

¹² Erel, s. 43.

¹³ Erel, s. 43; "...burada özellik muhtevada veya şekilde olabilir. Ancak bu katagoride özellik daha çok şekilde belirmektedir.", Öztrak, s. 22.

¹⁴ Bozgeyik, Hayri, "Fikir ve Sanat Eserlerinde Hususiyet", *BATİDER*, Cilt 25, Sayı 3, 2009, s. 200; Parlak Börü, s. 215.

¹⁵ "...bu hüküm Kanuna Alman hukukundan geçmiş ve "ilmi ve teknik" kavramı Almanya'da esas itibarıyla "eserin konusu değil, "tahsis edildiği gaye" olarak yorumlanmıştır.", Parlak Börü, s. 213.

¹⁶ Öztrak, s. 21.

¹⁷ Öztrak, s. 21; Erel, s. 42- 43; Parlak Börü, s. 214.

¹⁸ Bozgeyik, s. 201.

fotoğraflar bilimsel ve teknik niteliklerinin yanında estetik unsur da barındırabilir¹⁹. Bu durumda korumanın nasıl olacağına ilişkin kanunda bir açıklık bulunmamaktadır. Öğretideki hakim görüşe göre, fotoğraf eserleri teknik ve ilmi niteliklerinin yanı sıra estetik değer de taşırlarsa sadece teknik ve ilmi eser olarak değil aynı zamanda güzel sanat eseri olarak da koruma altına alınır²⁰.

Fotoğrafın FSEK m. 2 kapsamında mı, yoksa FSEK m. 4 kapsamında mı değerlendirileceği ayrımı mali hak bedellerinin ve tazminat miktarının belirlenmesinde önem taşır²¹. Örneğin, sosyolojik eserde yer alan ve toplumların yaşayış şekillerini açıklamak için günlük hayattan çekilmiş sıradan kareler FSEK m. 2 kapsamında korunur. Bunların ise estetik değeri bulunmamaktadır. Bu eserlerin izinsiz kullanımı halinde telif bedelleri uzman fotoğraf sanatçılarından değil, benzer çalışmaları yapan araştırmacının görüşü alınarak belirlenmelidir²².

FSEK m. 4/5, güzel sanat eserleri başlığı altında, estetik değere sahip olan “*fotoğrafik eserleri*” koruma altına almıştır²³. Güzel sanat eseri olarak fotoğrafik eserler, “*fotoğrafçılık sanatı ve tekniğine göre meydana getirilmiş, estetik değeri bulunan fotoğraflar*” şeklinde tanımlanabilir²⁴. Dolayısıyla burada FSEK m. 2/3’den farklı olarak fotoğrafın, güzel sanat eseri niteliği taşıyabilmesi için sahibinin hususiyetinin yanı sıra estetik değer taşıması da gerekmektedir²⁵. Ancak dikkat edilmesi gereken husus fotoğrafın tasvir ettiği şeyin estetik değer taşıması ile fotoğrafın estetik değer taşımasının aynı anlama gelmemesidir²⁶. Fotoğrafın konusunun güzel sanat eserine ilişkin olması tek başına fotoğrafın FSEK m. 4 kapsamında değerlendirilmesine gerekçe olamaz. Örneğin, bir tablonun güzel sanat eseri niteliğinde olması onun fotoğrafının da güzel sanat eseri olmasını gerektirmez²⁷.

Güzel sanat eseri niteliğindeki fotoğraflarda hususiyet konu seçiminde ve kullanılan fotoğraf tekniğinde görülmektedir²⁸. Estetik değer ise, fotoğraf makinesinin kullanımı,

¹⁹ Bozgeyik, s. 201.

²⁰ Belgesay, Mustafa Reşit, *Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Şerhi*, M. Sıralar Matbaası, 1955, s. 21; Tekinalp, § 10 N. 41; Güneş, (Resim), s. 31; Ayiter, s. 50; Öztrak, s. 22; Erel, s. 43.

²¹ Bozgeyik, s. 202; Parlak Börü, s. 221; “...davaya konu 13 adet güzel sanat eseri niteliğindeki fotoğrafın yayımı sırasında davacının adının mezkur fotoğraflar üzerinde ya da tekniğine uygun bir başka şekilde yer almadığı anlaşıldığından yerinde görülmüştür. Manevi tazminat talebinin miktarı ise davacının dava konusu fotoğrafları çekmekte harcadığı emek ve mesai, Hakkari'nin dağlık yapısı nedeniyle karşılaştığı fiziki zorluklar, Hakkari'nin genel anlamda teröre müzahir bir bölgede oluşu nedeniyle göze aldığı tehlike dikkate alınarak mahkememizce makul bulunmuştur.” Erzurum BAM, 3. HD., T. 7.10.2020, E. 2018/2472, K. 2020/1202, www.lexpera.com.tr, ET. 28.02.2022; 11. HD., T. 10.10.2018, E. 2017/31, K. 2018/6192, Legal FSHD, Cilt 14, Sayı 56, 2018, s. 914.

²² Bozgeyik, s. 202.

²³ Fotoğrafik eserler, fotoğraf sanatçısının araç ve yöntemler kullanılarak meydana getirdiği eserlerdir, Güneş, 2021, s. 94; Parlak Börü, s. 207; “...davacı tarafa ait saat görsellerine ilişkin çalışmaların FSEK maddesi 4 kapsamında fotoğrafik eser niteliğinde olduğu, davalının kullanımının 556 sayılı KHK'nın 12. maddesi kapsamında kalmadığı, fotoğrafların izinsiz kullanıldığı...” 11. HD., T. 31.10.2017, E. 2016/3621, K. 2017/5924, www.lexpera.com.tr, ET. 28.02.2022.

²⁴ HGK., T. 24.6.2020, E. 2017/134, K. 2020/474, www.lexpera.com.tr, ET.28.02.2022; Ateş, Mustafa, *Fikri Hukukta Eser*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2007, s. 236.

²⁵ Özcan, Mehmet, “Fotoğrafların Telif Hakları Kapsamında Değerlendirilmesi”, *Legal FSHD*, Sayı 5, 2006, s. 147; Erel, s. 48; Yarsuvat, s. 47; Ateş, s. 66; “...bilirkişi raporuna göre; davacının fotoğraflarının profesyonel olarak çekildiğini, estetik ve sanatsal çekimler olduğu, bu hali ile “eser” niteliği taşıdığını, ayrıca ...' in fotoğraf ve videolarının özelliklerinin kişisel hususiyetlerini de taşıdığı...” İstanbul BAM, 16. HD., T. 15.6.2021, E. 2018/3063, K. 2021/1238, www.lexpera.com.tr, ET.28.02.2022.

²⁶ Bozgeyik, s. 202; Parlak Börü, s. 221.

²⁷ Bozgeyik, s. 202.

²⁸ Erel, s. 48.

zamanlama, ışık gibi fotoğrafa konu olan şeyin çıplak gözle görülenden başka türlü yansıtılmasında ortaya çıkar²⁹. Mahkemelerde yapılan fotoğraflarda estetik değerin tespitine ilişkin değerlendirme şu şekildedir; “...bir kişinin poz verirken, ışık durumunu ayarlarken yapmış olduğu hazırlık çalışmaları ve fotoğrafa ait cam veya film üzerinde yapmış olduğu rötuşlar, o fotoğrafa güzel sanat eseri niteliğini kazandırır³⁰.” Bir başka kararda ise, “...Fotoğrafın orijinal hali üzerinde de inceleme yapıldığı ve bilirkişi tarafından davaya konu fotoğrafın kompozisyonu, çekim açısı, çekildiği an, fotoğrafçının fotoğrafı çekme üslubu fotoğrafı sıradan ve alelade olmaktan ayırdığının ve davacının hususiyetini kattığını gösterdiğinin tespit edildiği, ...davacı fotoğrafının FSEK 4/5 maddesinde düzenlenen estetik değere sahip fotoğrafik eserlerden olduğunun anlaşıldığı...³¹” şeklinde hüküm verilmiştir.

Fotoğraf her ne kadar teknik ve cihaza dayalı olsa da insanın ustalığı ve bilgisi bir araya gelmeden estetik değerli fotoğrafların çekilmesi mümkün değildir³². Ancak fotoğraf sanatının makine ağırlıklı özelliği sebebiyle eser sahibinin hususiyetini tespit etmek güç olmaktadır³³. Dolayısıyla hangi fotoğrafların eser niteliği taşıdığı mahkemelerde atanacak bilirkişiler tarafından tespit edilmesi gerekmektedir³⁴. Her fotoğraf için ayrı ayrı inceleme yapılmalı fotoğrafçının tüm çalışmaları dikkate alınmamalıdır³⁵. Çünkü tanınmış ve çokça fotoğrafik eseri olan kişilerin tüm fotoğrafları eser niteliğinde olmayabilir. Ayrıca fotoğrafçının kişisel düşüncesinden ziyade fotoğraf sanatının genel kuralları esas alınarak belirleme yapılmalıdır³⁶. Bu da ancak alanında uzman kişilerce yapılacak inceleme sonucunda ortaya çıkar.

Fotoğraf çekimlerine yoğun emek harcamak ya da fazla masraf yapmak tek başına fotoğrafa eser niteliği kazandırmaz³⁷. Örneğin, dağın eteklerinden çekilen bir fotoğraf ya da güneş tutulması gibi nadir bir olayı konu edinen fotoğraf, herkes tarafından kolaylıkla çekilebilecek nitelikte olmasa da bir fotoğrafçıdan beklenebilecek düzeyde bir çekim niteliği olmayan

²⁹ Bayındır, Sinan, “5846 Sayılı Kanun Kapsamında Fotoğrafik Ürünlerin Eser Vasfına İlişkin Bir Değerlendirme”, *Hukuk ve Sanat*, 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021, s. 339; Ayiter, s. 59, 60; Erel, s. 71; Belgesay, s. 26; Öztrak, s. 27; Erel, s. 48; Yarsuvat, s. 48.

³⁰ İstanbul 1. Fikrî ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi, T. 29.11.2018, E. 2016/130, K. 2018/462, www.lexpera.com.tr, ET. 28.02.2022.

³¹ İstanbul BAM, 16. HD., T. 2.4.2021, E. 2018/1911, K. 2021/712 www.lexpera.com.tr, ET.28.02.2022.

³² Güneş, 2021, s. 94.

³³ Güneş, 2021, s. 94.

³⁴ “Dava, eser niteliğindeki fotoğrafların izinsiz kullanıldığı iddiasına dayalı, maddi ve manevi tazminat istemlerine ilişkindir. Bir fotoğrafın güzel sanat eseri olarak kabul edilebilmesi için, estetik değerinin bulunması gerekir. Fikri ürünün eser niteliğinde olup olmadığı hususu, mahkemece kendiliğinden dikkate alınmalıdır. Bir fotoğrafın eser olup olmadığının tespiti, özel ve teknik bilgiyi gerektirdiğinden bilirkişi görüşüne de başvurulmalıdır. Somut olayda davalının işlettiği iki ayrı lokantada davacıya ait 18 adet fotoğrafın kullanıldığı hususu uyumsuzluk konusu değildir. Davalı vekili, fotoğrafların eser niteliğinde olmadıklarını savunmuştur. Mahkemenin kararına esas aldığı raporu düzenleyen bilirkişi, hukukçu ve aynı zamanda inşaat mühendisi olup, fotoğraf alanında uzmanlığı bulunmamaktadır. Fotoğraf sanatı alanında uzman bilirkişi veya bilirkişi kurulundan rapor alınmalıdır.” HGK., T. 11.05.2011, E. 2011/11-205, K. 2011/305, *Legal FSHD*, Cilt 7, Sayı 26, 2011, s. 291; Fotoğraf sanatçısı bilirkişi görüşü gereklidir HGK., T. 14.05.2008, E. 2008/11-392, K. 2008/377, *Legal FSHD*, Cilt 5, Sayı 17, 2009, s. 143; 11. HD., T. 23.01.2015, E. 2014/14340, K. 2015/953 www.legalbank.net, ET. 28.02.2022; 11. HD., T. 16.06.2014, E. 2014/3510, K. 2014/11562, www.legalbank.net, ET. 28.02.2022.

³⁵ Çinko, 2021, s. 513

³⁶ Çinko, 2021, s. 512.

³⁷ Çinko, 2021, s. 512.

fotoğraflar eser sayılmazlar³⁸. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte artık sadece fotoğraf makinaları ile değil cep telefonu, kamera gibi cihazlarla da çekim yapılabilmektedir. Bu durumda çekimde kullanılan cihazın niteliği fotoğrafın eser niteliği kazanmasına engel olmaz³⁹.

Tablo, heykel gibi üç boyutlu bir güzel sanat eserinin aslı gibi fotoğraflanması halinde bu fotoğrafın eser niteliği taşıyıp taşımayacağı tartışmalıdır⁴⁰. Öğretideki bir görüşe göre, eser sahibi fikrini esere işleterek ve kullandığı aletlere hakim olarak bir eseri kopyalamış ise burada artık eser orijinal olur⁴¹. Dolayısıyla fotoğrafçı güzel sanat eserini fotoğraflarken fotoğrafçılık yeteneklerini de çekilen fotoğrafa yansıtmış ise bu fotoğraf bir eser niteliğine sahip olur.

Üzerinde durulması gereken bir diğer husus işlenme eser olan fotoğrafik ürünlerdir. FSEK m. 1/B-c’de işlenme eser, “*diğer bir eserden istifade suretiyle vücuda getirilip de bu esere nispetle müstakil olmayan ve işleyenin hususiyetini taşıyan fikir ve sanat mahsullerini*” ifade eder şeklinde tanımlanmaktadır. FSEK m. 6’da ise, “*İstifade edilen eserin sahibinin haklarına zarar getirmemek şartıyla oluşturulan ve işleyenin hususiyetini taşıyan*” işlenmelerin eser sayılacağı hükme bağlanmıştır. Tanımdan hareketle öğretide de bir eserin işlenme eser niteliği taşıyabilmesi için asıl esere bağlı kalması, asıl eserle aynı kategoride yer alması ve asıl eserle ilişkisinin belirtilmesi gerektiği ifade edilmiştir⁴².

İşlenme esere örnek olarak, bir fotoğrafın, bir ressam tarafından yağlı boya resmine dönüştürülmesi ya da fotoğraftan yararlanılarak bir portre veya bir tablonun kabartma veya oymasının yapılması gösterilebilir⁴³. Ancak her somut olayda yeni fikri ürünün sadece asıl eserden ilham mı aldığı yoksa bir işlenme eser mi olduğu araştırılmalıdır⁴⁴. Yargıtay da fotoğrafın FSEK kapsamında işleme suretiyle oluşturulmuş fotoğrafik bir eser mi olduğu yoksa FSEK 84. maddesi kapsamında bir işaret ve resim tespiti mahiyetinde mi olduğunun araştırılması gerektiğine hükmetmiştir⁴⁵.

FSEK’de işlenme eserler örnek kabilinden sayılmıştır⁴⁶. Bunu düzenleyen FSEK m. 6’da fotoşop açıkça belirtilmemiş olsa da bazı şartları gerçekleştirmesi halinde işlenme eser kabul edilmesi mümkündür. İlk olarak, fotoşopun işlenme eser sayılabilmesi için kendisinden faydalanılan eserin de FSEK kapsamında eser olması gerekir⁴⁷. İşlenme fotoğraf eserleri asıl esere

³⁸ Çinko, 2021, s. 513; Amatörün çektiği manzara fotoğraflarında hususiyet bulunmamaktadır. Burada fotoğrafı çeken herhangi bir el becerisi göstermemiştir sadece fotoğraf makinasını kullanmıştır, Belgesay, s. 26.

³⁹ Çinko, 2021, s. 513

⁴⁰ Parlak Börü, s. 189- 190.

⁴¹ Belgesay, s. 24; Parlak Börü, s. 190.

⁴² Ulaş, Işıl, “İşlenme Eser Türü Olan Çeviri Eserde Kamuya Sunma Hakkı”, *BATİDER*, Cilt 24, Sayı 1, 2007, s. 66.

⁴³ Erel, s. 59; Bayındır, s. 341; Güneş, (Resim), s. 32.

⁴⁴ Erel, s. 59; Bayındır, s. 341.

⁴⁵ “...mahkemece, davacıya ait fotoğrafın FSEK 2, 4, 6 ve devamı maddeleri kapsamında işleme suretiyle oluşturulmuş fotoğrafik bir eser mahiyetinde mi, yoksa FSEK 84. maddesi kapsamında bir işaret ve resim tespiti mahiyetinde mi olduğu, eser mahiyetinde olması halinde FSEK 68.maddesine göre, bu mahiyette değil ve bir görüntü tespiti mahiyetinde ise haksız rekabet hükümlerine göre izinsiz çoğaltma ve yayma konusu yapılan ürün adedi itibariyle tazminatın belirlenmesi hususunda alanında uzman bilirkişi kurulundan denetime elverişli rapor alınarak değerlendirme yapılması gerekirken hatalı gerekçeyle davanın reddine karar verilmesi doğru olmamış ve hükmün bu nedenle davacı yararına bozulması bozulması gerekmiştir.” 11. HD., T. 20.05.2019, E. 2018/2500, K. 2019/3862, www.lexpera.com.tr, ET. 28.02.2022.

⁴⁶ Duman, İrmak, “Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’na Göre Fotoğraf ve Photoshop’un Eser Niteliği”, *Legal FSHD*, Cilt 12, Sayı 46, 2016, s. 569; Ateş, s. 77.

⁴⁷ Duman, s. 571- 572.

bağlıdır ve ondan tamamen soyutlanamaz⁴⁸. Ayrıca diğer eserler de olduğu gibi hususiyet ilkesini de sağlamalıdır. Fotoşop, asıl eser sahibinin haklarına zarar vermemelidir. Son olarak, fotoşop sonrası elde edilen ürün orijinal eserle aynı kategoride olmalı ve orijinal eserle bağı saklanmamalıdır⁴⁹.

Fotoşopla oluşturulan yeni fotoğrafın işleme eser niteliği taşıyıp taşıyamaması şu hususta önem taşır; işleme eserin sahibi, eserinden yararlanan önceki eser sahibi ve üçüncü kişilerin, eserini izinsiz kullanması halinde tecavüzün ref'i, maddi ve manevi tazminat davaları açabilir⁵⁰.

II. Eser Niteliğinde Olmayan Fotoğrafların Korunması

A. Haksız Rekabet Kapsamında Koruma

FSEK 84. maddenin ilk fıkrasında “*Bir işareti, resmi veya sesi, bunları nakle yarayan bir alet üzerine tespit eden veya ticari maksatlarla haklı olarak çoğaltan yahut yayan kimse, aynı işaretin, resmin veya sesin 3 üncü bir kişi tarafından aynı vasıttan faydalanılmak suretiyle çoğaltılmasını veya yayımlanmasını men edebilir.*” şeklinde düzenleme yer almaktadır. Aynı maddenin ikinci fıkrasında ise tecavüz edenin tacir olmaması halinde dahi haksız rekabet hükümlerinin (TTK 54vd) burada uygulanacağı belirtilmiştir⁵¹. Hükümün amacı ise haksız faydalanmaların önüne geçmektir⁵².

Haksız rekabet hükümlerinin uygulanacak olması sebebiyle bir tecavüz söz konusu olması halinde fotoğrafların çoğaltılması ve yayınlanması engellenebileceği⁵³ gibi şartları oluşmuş ise maddi ve manevi tazminata da hükmedilebilir⁵⁴. Yargıtay da vermiş olduğu bir kararında “FSEK

⁴⁸ Duman, s. 572.

⁴⁹ Duman, s. 573.

⁵⁰ 11. HD., T. 20.05.2019, E. 2018/2500, K. 2019/3862, www.lexpera.com.tr, ET. 28.02.2022.

⁵¹ TTK’da yer alan haksız rekabete ilişkin hükümler uygulanacak olsa da uyuşmazlık için görevli mahkeme ticaret mahkemesi değil, fikri sınai haklar hukuk mahkemesi olacaktır, 11. HD., T. 14.01.2015, E. 2014/14263, K. 2015/261, www.karararama.yargitay.gov.tr, ET.03.03.2022.

⁵² Ayiter, s. 81.

⁵³ “6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 56 ve devamı maddeleri aldatıcı hareket veya hüsnüniyet kaidelerine aykırı sair suretlerle iktisadi rekabetin her türlü suistimalini yasaklamakta ve müeyyideye tâbi tutmaktadır. Nitekim Yasanın 57 nci maddesinde başkalarına ait (fotoğraf, haber, röportaj, vb.) iş mahsullerinin iltibas yaratacak biçimde kullanılması bu nevi davranışlara örnek olarak gösterilmektedir. Açıklanan durum karşısında ihlalin ve bunun belirlenmesi halinde tazminat hesabının haksız rekabet hükümleri uyarınca yapılması gerekmektedir.” HGK., T. 05.10.2016, E. 2014/107, K. 2016/957, www.legalbank.net, ET.28.02.2022; “Dava konusu fotoğrafın Rahmi Koç ile gerçekleştirilen söyleşi kapsamında çekilerek özel yaşama dönük rutin nitelikte fotoğraflar olduğu, hiçbir şekilde estetik ve sanatsal anlam ve ileti taşımadığından eser olarak kabul edilmediği, bu nedenle, mali hakların FSEK kapsamında değerlendirilemeyeceği, FSEK 84.maddesine göre resmi yayanın üçüncü bir kişi tarafından aynı vasıttan faydalanılmak suretiyle çoğaltılmasını veya yayınlanmasını men etme hakkı mevcut olduğu”, 11. HD., T. 20.09.2010, E. 2009/2592, K. 2010/8963, Güneş, 2021, s. 376, dn.6; “hakları davacıya ait dünyaca ünlü Naomi C. isimli modele ait eser niteliği bulunmayan fotoğrafların FSEK’in 84.maddesi uyarınca koruma altında olduğu, anılan fotoğrafları sadece kataloglarda kullanmak için izin alan davalının fotoğrafları bunun dışında pano, dergi ve internet sayfasında yayınlamasının haksız rekabet oluşturacağı” 11. HD., T. 18.04.2011, E. 2009/11323, K. 2011/4560, Bayındır, s. 337, dn. 34.

⁵⁴ “...Her ne kadar, dava konusu fotoğraflar 5846 Sayılı Kanun hükümlerine göre eser niteliğinde olmasa da davacının mesleki çalışmalarını kapsamında edindiği bilgi birikimini kullanmak suretiyle ve belirli bir fikri çaba sonucu cinsini belirlediği şifalı bitkilerle ilişkin olarak çekimini gerçekleştirdiği fotoğrafların bir başka kitapta yer almasının davacının şahsiyet haklarının bir parçası olan bilimsel kişiliğini zedeleyici davranış olarak kabulü ve bundan dolayı elem ve üzüntü duyacağı dikkate alınarak davacı lehine hakkaniyete uygun manevi tazminata hükmedilmesi gerekirken mahkemece manevi tazminat isteminin yazılı gerekçeyle reddi doğru görülmemiş, kararın temyiz eden davacı yararına bozulmasına karar vermek gerekmiştir.” 11. HD., T. 20.12.2013, E. 2013/8009, K. 2013/234, www.legalbank.net,

84. madde uyarınca haksız rekabet sebebiyle tazminata karar verebilmek için davacının ya kendisinin doğrudan tespitini yaptığı fotoğraf olması ya da başka yerlerde bulunamayacak ancak büyük emek ve mesai sonucu bulunabilecek olan ve bir ortamda tespiti yapılan fotoğrafların izinsiz olarak çoğaltılmış olması gerekir⁵⁵.” şeklinde hüküm kurmuştur.

FSEK 84. maddenin son fıkrasında ise, eser mahiyetinde olmayan fotoğrafların da bu maddenin koruma kapsamında yer aldığı belirtilmiştir⁵⁶. Dolayısıyla sıradan, herkes tarafından çekilebilen, çeken kimsenin hususiyetini taşımayan, ilim veya edebiyat eseri veya güzel sanat eserleri grubuna girmeyen fotoğraflar da bu madde kapsamında korunacaktır⁵⁷.

FSEK m. 84, özellikle basında kullanılan ve eser niteliği taşımayan fotoğraflar için önem taşımaktadır⁵⁸. Yargıtay, haber ajansının çektiği haber ve fotoğrafları gazetesinde yayımlayan ve yayınladığı fotoğraflar için herhangi bir ücret ödemeyen ve kaynak göstermeyen tarafın FSEK 84’üncü maddeye aykırı davrandığına hükmetmiştir⁵⁹. Burada ayrıca belirtmek gerekir ki iş sözleşmesiyle bir gazete veya dergide veya bir haber ajansında çalışan kişinin çekmiş olduğu fotoğraflardan doğan mali haklar kural olarak işverene, manevi haklar ise fotoğrafı çeken kişiye ait olur⁶⁰. Ancak arada iş sözleşmesi bulunmamağaysa bu durumda fotoğraflardan doğan mali haklar işverene ait olmaz⁶¹.

Yargıtay’a konu olan uyuşmazlıklardan birisi de spor takımlarının ya da takım oyuncularının fotoğraflarının kullanılmasıdır. Burada ikili bir ayırım yapılarak inceleme yapılması gerekir. Eğer fotoğraf haksız bir kazanç sağlama düşüncesiyle paylaşılıyorsa fotoğrafının izinsiz kullanılması, yetkili kişiye yönelik haksız rekabet oluşturan bir davranış teşkil eder⁶². Ancak

ET. 28.02.2022; 11. HD., T. 23.10.2017, E. 2016/3613, K. 2017/5629, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, ET. 03.03.2022; 11. HD., T. 20.09.2017, E. 2016/2125, K. 2017/4588, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, ET. 06.03.2022.

⁵⁵ 11. HD., T. 05.12.2018, E. 2017/2043, K. 2018/7675, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, ET. 04.03.2022.

⁵⁶ 11. HD., T. 22.01.2019, E. 2017/3496, K. 2019/598, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, ET. 04.03.2022.

⁵⁷ Kılıçoğlu, Ahmet M., “Eser Sayılmayan Fikri Ürünler ve Eserin Adı ve Alametleri Üzerindeki Haklar”, *Yaşar Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Sayı 8, 2013, s. 1591; Yargıtay da verdiği bir kararında fotoğrafın FSEK anlamında eser niteliğinde olmadığından haksız rekabetin bulunmadığına karar verilmesini bozma sebebi saymıştır, 11. HD., T. 18.12.2019, E. 2019/1081, K. 2019/8290, www.legalbank.net, ET. 28.02.2022.

⁵⁸ Güneş, 2021, s. 376; Gazetede haberle birlikte kullanılan fotoğraf için açılan davada, fotoğrafın internet ortamında zaten kamuoyuna yayılmış olan görsellerden derlendiği belirtilmiştir. Yargıtay ise, dava konusu edilen fotoğrafların eser niteliğinde bulunmalar da FSEK 84 maddesi kapsamında korunabileceklerine karar verilmiştir, 11. HD., T. 15.02.2016, E. 2015/6990, K. 2016/1445, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, ET. 06.03.2022.

⁵⁹ 11. HD., T. 24.04.2007, E. 2 006/3378, K. 2007/6208, www.legalbank.net, ET. 28.02.2022.

⁶⁰ Bayındır, s. 336.

⁶¹ 11. HD., T. 09.12.2015, E. 2015/5491, K. 2015/13272, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, ET. 06.03.2022.

⁶² “FSEK’in 86. maddesi gereğince memleketin içtimai hayatında rol oynayan kimselerin resimlerinin yayını MK’nın 24. maddesi şartları saklı tutularak serbest bırakılmışsa da bununla toplumun haber alma hakkı kapsamında, güncel bir olayla ilişkili olarak ve ticari bir amaç taşımayan kullanımlar kastedilmiştir. Oysaki dava konusu uyuşmazlığa konu posterin gerek kullanım şekli ve gerekse gazetenin bunu verme şekli açıklanan amaç doğrultusunda olmayıp; tamamen tiraj artırma, tirajı etkileme ve davacı Kulüp taraftarlarını gazeteyi satın almaları yönünde cezbetme amacına yöneliktir. O halde, somut olayda toplumu bilgilendirme ve haber alma hakkının sağlanması kapsamında görülmesi mümkün olmayan davalı kullanımı nedeniyle davacının tazminat isteme hakkı bulunmakla, mahkemece bu konuda gerekli inceleme ve değerlendirme yapılarak davalının haksız kullanımı karşılığı uygun bir tazminata karar verilmesi gerekir...” 11. HD., T. 14.11.2013, E. 2012/3348, K. 2013/20398, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr>, ET. 16.04.2022; “...davalı gazetenin 10. sayfasında tam sayfa olarak yayımlanan davacı derneğe ait spor kulübü futbolcularına ait fotoğraf kullanılarak dev posterlerinin yayınlanmak suretiyle davacı tarafın haklarına tecavüzde bulunmuş olması ve davada eylemin haksız rekabet teşkil etmesi nedeniyle...” 11. HD., T. 13.03.2019, E. 2017/5219, K. 2019/2092, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, ET. 02.03.2022; 11. HD., T. 10.04.2014, E. 2014/1689, K.

kullanım haber amacı taşımanın ötesine geçmiyorsa haksız rekabet kapsamında değerlendirilmemelidir⁶³. Yargıtay⁶⁴'a konu olan olayda da “...Galatasaray Futbol Kulübü'nün şampiyonluğunun haber olarak verilmesi ve spor sayfasında da geniş olarak yer alması nedeniyle, davalı eyleminin bir bütün halinde değerlendirilmesinde güncel nitelikteki haber ve yazılarla birlikte söz konusu fotoğrafın da tam sayfa poster olarak dağıtılmasında toplumsal ilginin varlığı ve kamu yararının bulunduğu da açıktır. Bu durumda, davalının eyleminde TTK hükümleri açısından bir haksız rekabetten söz edilemeyecektir.” şeklinde hüküm kurulmuştur.

Üzerinde durulması gereken bir diğer husus ise stok fotoğrafçılığıdır. Gerçek ve tüzel kişiler kendi ihtiyaç duyduğu ticari faaliyet alanıyla ilgili fotoğrafı stok fotoğraf teşebbüsünden tedarik edebilir. Fotoğraf öznesi de stok fotoğraf teşebbüsüne fotoğraflarını kullanma konusunda izin verirken bunların stok fotoğrafçısına başvuran gerçek veya tüzel kişilerce kullanılabilceğini bilmektedir. Bir diğer ifadeyle burada kişi fotoğrafının ticari amaçla kullanımına izin vermektedir⁶⁵. Fotoğraf öznesi ile stok fotoğrafçısı yapacakları sözleşmeyle de fotoğrafların hangi ticari amaçlar için kullanılabilceğini kararlaştırabilmeleri mümkündür⁶⁶. Bu kapsamda üretilip pazarlanan fotoğraflar ise, güzel sanat eseri değildir. Nitekim güzel sanat eserlerinin en önemli özelliği olan estetik değere sahip olma bu fotoğraflar için söz konusu olmaz⁶⁷

FSEK kapsamında korunan bir fotoğrafın bir marka ya da endüstriyel tasarım olarak tescil edilebilmesi de mümkündür. Ancak bu durumda fotoğrafın kullanımına dayalı olarak haksız rekabet hükümlerinin uygulanabilmesi için tescilli olmayan bir sınai mülkiyet hakkı söz konusu olması gerekir. Nitekim tescilli bir hakkın kullanımında haksız rekabetin oluşması mümkün değildir. Yargıtay'a da konu olan olayda, dava konusu ““çilek” fotoğrafının FSEK 5/4 kapsamında “fotoğrafik bir eser” olmadığı, bu nedenle ancak aynı yasanın 84/3 hükmü uyarınca haksız rekabet hükümleri çerçevesinde himaye görebileceği konusunda uyuşmazlık bulunmadığı gibi davacının daha önceden hak sahibi olduğu fotoğrafın davalı adına daha sonra 29.12.1999 tarihinde tescil edilen 7605 nolu “Gıda Ambalaj Deseni” başlıklı çoklu endüstriyel tasarım tescilinde kullanılmış

2014/7013, Bellican, Cüneyt, “Ticari Açından Kullanılmaya Elverişli Resim Üzerindeki Hakkın İzinsiz ve Reklam Amaçlı Kullanımı”, *Fasikül Dergisi*, Sayı 100, 2018, s. 143, dn. 14.

⁶³ “futbol takımlarının maç sırasında çekilen fotoğraflarının kullanılmasının haksız rekabet teşkil etmediği gerekçesiyle, davanın reddine karar verilmiştir.” 11. HD., T. 13.12.2013, E. 2013/8179, K. 2013/22805, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, ET. 04.03.2022; “Davaya konu poster davacı futbol kulübünün 2004-2005 futbol sezonunda düzenlenen Türkiye Kupası finalini kazanması üzerine maçta üstün performans göstererek kupanın kazanılmasına katkı sağlayan dört futbolcunun stadyum içinde yaptıkları sevinç gösterileri sırasında çekilen fotoğraflardan oluşturularak hazırlanmış olup, söz konusu posterin o tarihte kamuoyunun ilgisini çeken günlük bir olaya ilişkin olduğunun kabulü gerekmektedir. Bu durumda, günlük olaylara ilişkin olup, tümüyle davalı şirket çalışanları tarafından çekilen fotoğraflardan oluşan posterle ilgili olarak yapılan yayın kamuoyunu bilgilendirme ve haber amaçlı bir yayın niteliğindedir. O halde, davalı çalışanları tarafından davacı spor kulübünün oyuncularının stadyum içinde maç sırasında çekilen görüntülerinin kupa finali maçı ertesinde poster halinde yayınının güncel ve toplumun büyük çoğunluğu tarafından ilgi ile takip edilen bir olaya ilişkin olması karşısında yapılan yayında toplumsal ilginin ve kamu yararının bulunduğu kabulü gerekir” diyerek kararı bozmuştur, 11. HD., T. 28.02.2013, E. 2011/2858, K. 2013/3681, www.lexpera.com.tr, ET. 28.02.2022.

⁶⁴ 11. HD., T. 24.2.2012, E. 2010/8968, K. 2012/2675, *BATİDER*, Cilt 28, Sayı 2, 2012.

⁶⁵ Bellican, s. 143.

⁶⁶ Kişinin fotoğrafının kullanılmasına ilişkin verdiği iznin kapsamının belirlenmesi hususunda mahkemeye verilen belgede fotoğrafın sadece pornografik ve aşağılayıcı amaçlarla kullanılmayacağı öngörülmüş olduğunu dikkate alarak kişinin fotoğrafının siyasi parti reklamında kullanılmasının iznin kapsamında olduğunu belirtmiştir, 11. HD., T. 20.10.2015, E. 2014/16623, K. 2015/10790, Bellican, s. 144, dn. 17.

⁶⁷ Bozgeyik, s. 208- 209; Ancak her somut olayın koşullarına göre değerlendirme yapılması gerekir, Parlak Börü, s. 218.

olduğu da dosya kapsamında sabit görülmüştür...O halde, davaya konu fotoğrafı kendi adına tescilli endüstriyel tasarımda kullandığı ileri sürülen davalıya karşı bu tasarımın hükümsüzlüğü istemiyle dava açılarak sicilden terkinin sağlanmadığı sürece, davalının endüstriyel tasarım tesciline dayalı kullanımına karşı FSEK 84. maddesi uyarınca haksız rekabet hükümlerine dayanılarak hak iddia edilemeyecektir⁶⁸.”

Son olarak yemek fotoğraflarının eser niteliği taşıyıp taşımadığı çeşitli Yargıtay kararlarına konu olmuştur. Bir dergide yayınlanan yemek fotoğraflarının ve yemek tariflerinin aynen alınarak gazetede kullanılması sonucu açılan davada Yargıtay, fotoğrafların FSEK anlamında eser niteliği bulunmadığına ancak FSEK 84. madde çerçevesinde korunacağına hükmetmiştir. Aynı şekilde yemek tariflerinin de haksız rekabet hükümleri çerçevesinde korunacağını belirtmiştir⁶⁹. Son yıllarda verdiği bir kararında da yemek menüsündeki fotoğrafların FSEK anlamında eser sayılmayacağına hükmetmiştir⁷⁰. Ancak yemek fotoğraflarının eser niteliğinin bulunup bulunmadığı her somut olaya göre değerlendirilmelidir.

B. Kişilik Hakları Kapsamında Koruma

1. Genel Olarak

Kişilik hakkı içerisine kişilerin kendi dış görüntüleri ve bu görüntünün yansıma ve tekrarını sağlayan vasıtalar üzerindeki hakları da girmektedir⁷¹. Bu haklar üzerinde ise kişilerin mutlak bir hakkı söz konusudur⁷². Bu sebeple izin almaksızın kişinin görüntüsünün fotoğraflanması halinde, fotoğraflanan kimse TMK m. 24 vd. hükümlerine göre koruma talep edebilir⁷³. Ayrıca FSEK 86'ncı madde de her ne kadar fotoğraf kelimesine açıkça yer verilmemiş olsa da resim ve portreler kavramları fotoğrafı da kapsayacak şekilde geniş yorumlanmalıdır. Bu sebeple kişinin fotoğrafının FSEK 86. madde kapsamında korunması da mümkündür. Dolayısıyla kişinin yalnız başına, ailesiyle, arkadaşlarıyla çekilmiş fotoğrafları bu hükmün kapsamı içerisinde yer alır⁷⁴. Ancak kişilik hakkının korunmasına ilişkin genel hükümler varken FSEK 86. maddeye ihtiyaç olup olmadığı tartışılmıştır⁷⁵.

FSEK 86. madde değerlendirildiğinde fotoğrafların belirli unsurlardan oluştuğu görülür. Bunlar; tasvir edilenin gerçek kişi olması ve dış görünüşünün tasvir edilmesi ayrıca tasvirin, tasvir edileni teşhise imkan vermesidir⁷⁶. Fakat fotoğrafların korumadan yararlanabilmesi için eser niteliğinde olmaları gerekmez⁷⁷. FSEK m. 86, hususiyet taşımayan sıradan fotoğraflarla eser niteliğindeki fotoğraflar arasında koruma bakımından fark gözetmemiştir⁷⁸. Ancak fotoğrafın aynı zamanda eser olması ve kişilik hakkı ile eserden doğan hakkın çatışması halinde kişilik hakkına

⁶⁸ HGK., T. 27.05.2015, E. 2013/2356, K. 2015/1440, www.legalbank.net, ET. 28.02.2022.

⁶⁹ 11. HD., T. 7.10.2010, E. 2009/3266, K. 2010/9897, *BATİDER*, Cilt 27, Sayı 1, 2011, s. 244-245.

⁷⁰ 11. HD., T. 30.03.2015, E. 2014/19190, K. 2015/4407, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, ET. 06.03.2022.

⁷¹ Erel, s. 190.

⁷² Yarsuvat, s. 72.

⁷³ Kılıçoğlu, s. 1589.

⁷⁴ Tekinalp, § 18 N. 15; Kılıçoğlu, s. 1604.

⁷⁵ Kılıçoğlu, s. 1589.

⁷⁶ Çöl, Hüseyin Cem, “Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’na Göre Eser Dışında Koruma Konuları”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 52, Sayı 4, 2003, s. 379.

⁷⁷ Çöl, s. 379; Yarsuvat, s. 72.

⁷⁸ Kılıçoğlu, s. 1605.

üstünlük tanınması gerekir⁷⁹. Bu durum ise öğretilerde tartışma konusu olmuştur. Öğretilerdeki bir görüşe göre⁸⁰, eser niteliğindeki fotoğraflar üzerinde sadece tasvir edilenin değil, eser sahibinin ve eser satın alınmış ise satın alan şahsın hakları bulunmaktadır. Tasvir edilen kişinin kişilik hakkı nasıl mutlak bir hak ise eser sahibinin fikri hakları ve satın alan kişinin mülkiyet hakkı da aynı şekilde mutlak hak teşkil etmektedir⁸¹. Dolayısıyla birbirlerinin yerine tercih edilmeleri için makul bir sebep mevcut değildir. Bu sebeple kişilik hakkına üstünlük tanımak yerine çeşitli hakların bağdaştırılmasını sağlayacak bir düzenlemenin daha uygun olacağı belirtilmiştir⁸².

Fotoğraf üzerinde kişilik hakkı ihlalinden bahsedilebilmesi için kişinin özel hayat gizliliğinin, şeref ve haysiyetinin ihlal edilmesi gerektiği gibi kişinin fotoğrafının aşağılayıcı ve küçük düşürücü olması da gerekmez⁸³. Fotoğrafın ticari, politik veya reklam amacı ile istismar edici şekilde kullanılması kişilik haklarına aykırılık oluşturur⁸⁴.

Kişinin karikatürü, kişinin anlaşılmasına imkan verilecek şekilde izinsiz kullanımı kişilik hakkı ihlali teşkil edecektir⁸⁵. Aynı şekilde özellikle video oyunlarında tanınmış oyuncuların canlandırılmış karakterlerinin de izinsiz kullanılması, oyuncuların FSEK 86'dan kaynaklanan şahsiyet hakkının ihlalini teşkil eder⁸⁶. Kişinin fotoğrafı olarak kabul edilebilecek bir diğer husus ise Fotomontajdır⁸⁷. Örneğin fotomontaj yöntemiyle kişinin yüzü ile bir başkasının vücudu birleştirildiğinde ortaya çıkan görüntü, kişinin dış görüntüsü olacağı için FSEK 86. maddenin koruma kapsamında olacaktır⁸⁸.

FSEK m. 86'da "muvaafakat"ten bahsedildiği için hükmün kapsamına sadece insanlar girmektedir. İnsan dışındaki varlıklara ilişkin fotoğraflar maddenin kapsamına girmez. Ayrıca FSEK m. 86'da korunmak istenen kişilik hakkı olduğu için fotoğraflanan kişinin kendisi değil de malvarlığına dahil bir menkul veya gayri menkul bir mal ise bu durumda FSEK 86. madde

⁷⁹ Yarsuvat, s. 72; Güneş, (Resim), s. 34.

⁸⁰ Erel, s. 190.

⁸¹ Erel, s. 190; Yarsuvat, s. 72.

⁸² Erel, s. 190.

⁸³ Bellican, s. 139- 140; "...davacının fotoğraf ve görüntülerinin davalı tarafından internet ortamında tespit edilerek izni alınmaksızın kullanıldığı, eylemin davalının ticari faaliyetinin konusunu oluşturan spikerlik eğitimiyle ilgili yani ticari amaçlı olduğu, bu durumun FSEK'in 86. maddesinde belirlenen davacıya ait fotoğraf ve görüntülerin izni olmadan teşhir ve diğer suretlerde umuma arzı niteliğinde bulunduğu, somut olayda aynı maddede sınırlı olarak belirlenen muvaafakat gerektirmeyen istisnai hallerden birinin de bulunmadığı, davacının fotoğrafının ve görüntüsünün izinsiz olarak kullanımı sebebiyle kişilik haklarının örselendiği" 11. HD., T. 10.12.2019, E. 2019/1117, K. 2019/8033, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, ET.02.03.2022.

⁸⁴ Kişinin izni alınmaksızın resminin davalı tarafından telefon kartları ile tanıtım broşürlerine basılması FSEK 86. maddeye aykırılık oluşturur, 11. HD., T. 17.11.2014, E. 2014/10377, K. 2014/17762, www.legalbank.net, ET. 04.03.2022.

⁸⁵ Erel, s. 190; Belgesay, s. 148; "...davacıların taleplerinin murislerinin daha önce oynadığı filmlerin yeniden yayımlanmasına ilişkin olarak yapılan reklamlarda karikatürünün izin alınmadan kullanılmasının, kullanımın reklam amaçlı olması sebebiyle FSEK 86. md.ve TMK 24 md. ve devamı hükümleri kapsamında kişilik hakkının ihlali olarak değerlendirilmesi gerektiği, davacıların murisinin başrol oynadığı filmler için ferî müdahile karikatürlerinin de filmin tanıtımında kullanılmasına ilişkin bir muvaafakati olmadığı, yine afişlerdeki karikatürlerin murisin sağlığında kullanılan orijinal film afişlerindeki haller olmasının murisin kullanıma onay verdiği şeklinde yorumlanamayacağı..." 11. HD., T. 16.06.2020, E. 2019/4898, K. 2020/2932, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, ET. 02.03.2022.

⁸⁶ Bozbel, s. 189- 190.

⁸⁷ Işık, Egemen, "Bir Kişilik Değeri Olarak Kişinin Resmi", *İstanbul Hukuk Mecmuası*, Cilt 78, Sayı 4, 2020, s. 1739.

⁸⁸ Işık, s. 1739.

kapsamında değerlendirilmez⁸⁹. Dolayısıyla hayvan, bitki ya da kişinin sahip olduğu menkul veya gayrimenkule ilişkin fotoğraflar bu maddenin sağladığı korumadan yararlanamaz. Örneğin kişinin sahip olduğu köpeğin fotoğrafını çeken üçüncü kişi, bu fotoğrafı kartpostal olarak basıp dağıtmış ve maddi bir menfaat elde etmişse burada FSEK 86. madde uygulanamaz⁹⁰. Ancak bu fotoğraf eser niteliğinde ise eser korumasından, eser niteliğinde değilse ve şartları sağlıyor ise TTK m. 54 vd hükümlerine göre korunabilir⁹¹.

Gerçek kişilerin dış görünüşleri FSEK 86. madde kapsamında değerlendirilir. Ancak burada kişinin fotoğrafı üzerindeki hakkı yüzüyle sınırlı değildir⁹². Kişinin sadece bir uzvunun fotoğraflanması da koruma kapsamına dahil olabilir. Bunun için fotoğrafın olağan bir inceleme sonucu belirli bir kişiye ait olduğunun tespit edilmesi gerekir⁹³. Dolayısıyla kişinin hastanede çektiği göğüs, baş, ayak vs. filmleri bu madde kapsamına girmemektedir⁹⁴.

Kişi fotoğrafta ikinci planda kalıyorsa FSEK m. 86'da tanınan haktan yararlanıp yararlanamayacağı da değerlendirilmelidir⁹⁵. Bu durumda her zaman değil sadece koşullar varsa kişilik hakkı ihlalinden söz edilecektir⁹⁶. Öğretideki bir görüşe göre, kişinin fotoğrafa ayrıntı olarak dahil olduğu durumlarda fotoğrafın kullanılması için kişiden izin alınması gerekmez⁹⁷. Örneğin, tarihi bir yer fotoğraflanırken orada bulunan kişilerin de fotoğraf karesine girmeleri halinde fotoğrafta bulunan herkesten izin almak gerekmez⁹⁸. Ancak Yargıtay bu durumda çekilen fotoğrafın ticari ve reklam amacıyla kullanılmayacağını belirtmiştir⁹⁹.

FSEK 86. maddenin ikinci fıkrasında hukuka uygunluk sebepleri düzenlenmiştir;

2. Hukuka Uygunluk Sebepleri

FSEK m. 86 kapsamında hukuka uygunluk sebepleri, fotoğraflanmanın rızası, ölümünün üzerinden on yıl geçmesi veya rızanın aranmayacağı bir fotoğrafın olması şeklinde düzenlenmiştir.

⁸⁹ Çöl, s. 379.

⁹⁰ Çöl, s. 379.

⁹¹ Kılıçoğlu, s. 1604.

⁹² Bellican, s. 140.

⁹³ Belgesay, s. 148; Erel, s. 190; Bozbel, s. 189; Çöl, s. 380.

⁹⁴ Çöl, s. 379.

⁹⁵ Karlsruhe Yüksek Eyalet Mahkemesi (6 U 55/13 numaralı dosya) ünlü bir futbolcunun kamuya açık bir plajda fotoğraflanması sırasında tesadüfen yer alan bikinili bir bayanın da çekilmesi ve bu fotoğrafın basın yoluyla yayınlanmasının hukuka uygun olup olmadığıyla ilgili vermiş olduğu kararında, tazminata gerek olmadığını çünkü hayatın özel alanına yönelik ağır bir saldırı, kişiliğe yönelik ağır ve doğru olmayan söylemler ya da ağır bir karalama olmadığını belirtmiştir, Aygörmez Uğurlubay, Gülsün Ayhan, "Resim Üzerinde Hak: Ünlü Birinin Fotoğrafı ve Tesadüfen Bikinili Bir Bayanın Bu Resimde Görünmesi", *Hukuk Köprüsü*, N. 6, Sayı 6, 2014, s. 241.

⁹⁶ Kılıçoğlu, s. 1601, dn. 6.

⁹⁷ Yarsuvat, s. 73.

⁹⁸ Yarsuvat, s. 73.

⁹⁹ "Davaya konu işte davacılar için ve Anıtkabir içinde çekilmiş resim davalıya ait derginin reklamlarında kullanılmıştır. Kullanılmanın izinsiz ve ticari amaçla olduğu tartışmasızdır. FSEK m.86'da açıkça "resim ve portrelerin izinsiz yayınlanması" yasaklanmıştır. Bu nedenle sorumluluk için resim çekmenin amacı önemli değildir. Davacıların dış görünüşleri resimde yer aldığına göre eylemin yasanın emredici kuralına açıkça aykırı olduğu kabul edilmelidir. Davacıların dış görünüşlerinin resim için ikinci planda kalıp kalmaması da önemli değildir. Asıl olan kişinin dış görünüşünün yayınlanan resimde yer almış olmasıdır." HGK., T. 3.10.1990, E. 1990/4-275, K. 1990/459, Çöl, s. 380, dn. 58.

a. Rıza (İzin)

FSEK m. 86'da eser niteliğinde bulunmasa bile kişinin fotoğrafının kişi hayatta ise kendisinden, değilse mirasçılardan izin alınmadan teşhir ve umuma arz edilemeyeceği düzenlenmiştir. Maddede bahsedilen izni vermesi gereken, fotoğrafı çeken kişi değil, fotoğrafı çekilerek teşhir edilen ve umuma arz edilmek suretiyle kişilik hakkı ihlal edilen kişidir. İzin şahsa sıkı sıkıya bağlı bir hakkın kullanılması niteliğindedir. Bu sebeple iznin bizzat verilmesi gerekir¹⁰⁰.

İzin yazılı olarak verilebileceği gibi sözlü olarak da verilebilir. Ayrıca açık bir şekilde olabileceği gibi zımnem de verilebilir¹⁰¹. Bir ürüne ilişkin basın tanıtımında poz veren kişinin, bu pozunun basın tanıtımına ilişkin haberle birlikte kullanımına izin verdiği kabul edilir¹⁰². Aynı şekilde mankenler ve fotomodeller de mesleklerinin gereği olarak isteyerek çektiikleri fotoğrafların umuma arz edileceğini bilirler¹⁰³. Bu sebeple burada da zımnem verilen bir izin söz konusu olmaktadır¹⁰⁴. Bir kişinin gazeteye fotoğraflarını göndermesi de zımnem izin olarak kabul edilir¹⁰⁵. Ancak bir kişinin fotoğrafını bir fotoğrafçıya çekirtmesi örneğin, bir fotoğrafçıda vesikalık fotoğraf çekirtmesi, fotoğrafçının fotoğrafı teşhir etmesine izin vermesi anlamına gelmez¹⁰⁶.

Kişinin fotoğrafının hiç izin alınmadan kullanılmasının yanı sıra kişinin kullanım için verdiği izni geri alması veya verilen iznin kapsamının aşılmış olması hallerinde de ilgili kişinin kişilik hakkına tecavüz söz konusu olur¹⁰⁷. Kişinin belirli bir süreyle kullanımını sınırlandırdığı fotoğrafının sürenin sonunda kullanılmaya devam etmesi, kişinin izin verdiği fotoğraftan başka fotoğrafının kullanılması, belirli ürün veya hizmetle ilgili olarak verdiği iznin genişletilerek başka ürün ve hizmetleri de kapsayacak şekilde kullanılması, izin verilen mecra dışında kullanılması (radyo, televizyon)¹⁰⁸, izin verilen coğrafi sınırlar dışında kullanımı kişilik hakkının ihlali sonuçlarını doğurur¹⁰⁹.

¹⁰⁰ Kılıçoğlu, s. 1606.

¹⁰¹ Çöl, s. 381-382; Belgesay, s. 148; Erel, s. 191; Yarsuvat, s. 73; Bozbel, s. 190.

¹⁰² "...davacının fotoğraflarının bazı gazete ve internet sitelerinde davalının faaliyetlerine ilişkin olarak haber niteliğinde yer aldığı anlaşılmaktadır. Dava konusu fotoğrafta davacının bilinçli bir şekilde poz vermiş olması karşısında onun bilgisi ve rızası dışında çekildiğinin söylenemeyeceği, basın mensuplarına bilinçli olarak fotoğraf çektiiren davacının bu fotoğrafın basın mensuplarınca kullanılmasına muvafakatinin bulunduğu kabulünün gerektiği..." 11. HD., T. 16.11.2015, E. 2015/4944, K. 2015/12017, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, ET. 03.03.2022.

¹⁰³ "...davalı işyerinde çalışmakta iken çekilen bu fotoğraflardan ve bu fotoğrafların reklam ve tanıtım amaçlı çeşitli mecralarda kullanılmasından haberi olduğu ve rızasının varsayılması gerektiği gözetilerek bir hüküm kurulması gerekirken fotomodel ücreti esas alınarak hesaplanan maddi ve manevi tazminata hükmedilmiş olması doğru görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir." 11. HD., T. 11.04.2019, E. 2018/995 K. 2019/2892, www.legalbank.net, ET. 28.02.2022.

¹⁰⁴ Erel, s. 191; Yarsuvat, s. 73; Çöl, s. 381- 382.

¹⁰⁵ Belgesay, s. 148.

¹⁰⁶ Belgesay, s. 149; Bozbel, s. 189.

¹⁰⁷ Bellican, s. 141.

¹⁰⁸ "Sözleşmede "broşür" ibaresinin yazılı olması broşürün tanıtım amacıyla hazırlandığını göstermekte olup, söz konusu fotoğrafların ait oldukları ürünlerin broşür dışındaki billboard, gazete-dergi ilanlarıyla ve internet ortamında ticari amaçla piyasaya arz edilmesi için de kullanılması halini kapsamaz." 11. HD., T. 26.03.2009, E. 2007/8520, K. 2009/3643, *BATİDER*, Cilt 25, Sayı 3, 2009, s. 425- 430.

¹⁰⁹ Bellican, s. 141; "davalı ... Marka Yönetim ve Reklamcılık Ltd. Şti.'nin ilkbahar yaz kataloğu için çekilen müvekkiline ait fotoğrafları, kendisinden izinsiz olarak diğer davalı ... Tic. A....tarafından 29/04/2011 tarihli ...

Kişinin fotoğrafının televizyon, sinema, internet gibi mecralarda yayınlanan reklamlarda izinsiz bir şekilde kullanılması kişilik hakkının ihlali sonucunu doğurur¹¹⁰. Kişinin reklamda kısa ya da uzun süre yer alması tazminat miktarını etkilese de hukuka aykırılığı ortadan kaldırmaz. Ayrıca kişinin tanınmış veya tanınmamış bir kişi olması da hukuka aykırılıkta bir değişiklik oluşturmaz¹¹¹. Zira kişinin tanınmış bir kişi olması fotoğrafının izinsiz şekilde reklam amaçlı olarak kullanılmasına katlanma zorunluluğu vermez. Tanınmış kişiler normal kişilere göre özel hayatın gizliliği konusunda bazı istisnalara katlanmak zorunda olsalar da bu durum, fotoğraflarının izinsiz olarak reklam amaçlı kullanılabilmesi anlamına gelmez¹¹². Dolayısıyla bir gazetenin, derginin satışını artırmak amacıyla tanınmış bir kişinin fotoğrafının izinsiz poster halinde verilmesi de kişilik hakkı ihlalidir. Çünkü burada posterin reklamı yapılarak ve ünlü kişinin tanınmışlığından faydalanılarak tirajın artırılması amaçlanmaktadır¹¹³.

Fotoğrafı paylaşılacak istenen kişi küçük ise, velayet hakkına sahip anne ve babadan izin alınmalıdır¹¹⁴. Zira velayet altındaki küçüklerin yaşları itibarıyla bu konudaki istek ve rızaları, fotoğrafı izinsiz paylaşan kişinin eylemlerini haklı kılmayacak ve hukuka aykırılığı ortadan kaldırmayacaktır. Ancak yasal temsilci, küçüğün menfaatleri doğrultusunda rıza vermekten kaçınabilir¹¹⁵. Bu hususta Bölge Adliye Mahkemesine konu olan olayda, çocuğun fotoğrafları sadece anneanneden izin alınarak çekilmiş ve daha sonra ticari işletmeyi tanıtmak amacıyla oyun parkındaki afişlerde ve şirketin Facebook sayfasında reklam amacı ile kullanılmıştır. Bunun üzerine anne ve baba velayeti altında bulunan kızlarının kişilik haklarının ihlal edildiği gerekçesiyle açtığı davada Bölge Adliye Mahkemesi, küçüğün velayet hakkı kendilerinde olan anne ve babadan izin alınması gerektiğine hükmetmiştir¹¹⁶. Ayrıca anne ve babanın boşanmış olması mümkündür. Bu durumda çocuğun velayet hakkı kimde kalmış ise, bu kişiden çocuğun fotoğrafının paylaşılması için izin alınması gerekir. Nitekim, Yargıtay'da velayet hakkı annede bulunan çocukların fotoğrafının sadece babanın izni ile bir dergide paylaşılması sonucu manevi

Gazetesinin Kelebek ekinde üzerine "Büyük beden" ibaresi konularak” yayınlanması FSEK 86. maddeye aykırılık teşkil eder, 11. HD., T. 13.02.2014, E. 2013/11369, K. 2014/2513, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, ET. 04.03.2022.

¹¹⁰ Genel seçimlerde kullanılmak üzere hazırlanan reklam filminde ünlü bir sanatçının görüntüsüne izinsiz olarak yer verilmesi sebebiyle açılan davada mahkeme fotoğrafın izinsiz kullanılmasının hukuka aykırılığını bu sebeple maddi ve manevi tazminata hükmedilmesi gerektiğine karar vermiştir. 11. HD., T. 20.4.2017, E. 2016/3258, K. 2017/2310, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, ET.04.03.2022.

¹¹¹ Bellican, s. 142; Davacı üniversite öğrencisi katıldığı bir konser esnasında çekilen görüntülerinin izni alınmadan internet sitesine konulması sebebiyle açılan davada, mahkeme, 5846 sayılı Yasanın 86'ncı maddesi gereğince kişilerin kendisine ait resim ve fotoğraflar üzerinde kişilik hakkının bulunduğunu, bunların kişinin muvaffakati olmaksızın teşhir ve umuma arz edilemeyeceğini bu durumun haksız fiil teşkil ettiğini bu sebeple de manevi tazminata hükmedilmesi gerektiğine karar vermiştir, 11. HD., T. 09.09.2013, E. 2013/11184, K. 2013/15282 www.legalbank.net, ET. 28.02.2022.

¹¹² Bellican, s. 141.

¹¹³ Bellican, s. 142.

¹¹⁴ Down sendromlu çocuklarına ait görüntülerin davalı tarafından çıkartılan ders kitabına izinsiz olarak basılması sebebiyle açılan davada FSEK 86'a aykırı davranıldığına karar verilmiştir, 11. HD., T. 12.06.2014 E. 2014/4648, K. 2014/11254, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, ET.04.03.2022; Çocukların fotoğrafı davalı taraf okulunun kıyafetlerinin tanıtımında kullanılmak üzere çekilmiş ancak bilgi verilmeden ve izin alınmadan fotoğraflar okulun internet sitesinde ve reklam afişlerinde de kullanılmıştır. Yargıtay, çocukların fotoğraflarının rıza dışında okulun internet sitesinde ve reklam afişlerinde kullanılması ile gerçekleşen haksız eylem nedeniyle çocuklar için manevi tazminat talibinin kabulüne karar vermiştir, 11. HD., T. 23.5.2016, E. 2015/10721, K. 2016/5589, <https://www.lexpera.com.tr>, ET. 18.04.2022.

¹¹⁵ Bellican, s. 145.

¹¹⁶ Antalya BAM, 11. HD., T. 23.3.2017, E. 2017/224, K. 2017/237, <https://www.lexpera.com.tr/kullanici-profil>, ET. 18.04.2022.

tazminat hakkının doğacağı sonucuna hükmetmiştir¹¹⁷. Ayrıca küçük, fotoğrafının kullanılması için yasal temsilci tarafından verilen izni reşit olduktan sonra kaldırabilir¹¹⁸.

Küçüğün fotoğraf üzerindeki kişisel hakları anne ve baba tarafından da ihlal edilebilir¹¹⁹. Burada anne ve babanın velayet hakkı kapsamındaki yetkileri ile çocuğun kişilik hakkı arasında bir çatışma söz konusu olabilir¹²⁰. Anne ve babanın paylaştığı fotoğrafın velayet hakkını ihlal edecek ağırlıkta olması halinde, TMK m. 346 ve devamı hükümlerine göre hakim, çocuğun korunmasına yönelik uygun önlemleri alır. Ayrıca fotoğrafı yayımlanan küçüğün profesyonel anlamda model olması da mümkündür. Bu durumda somut olayda küçüğün fotoğrafının tanınmış kişilere ilişkin düzenleme kapsamında da ayrıca incelenmesi gerekir.

Karı ve kocanın da birbirlerinin fotoğrafını teşhir ederek kişilik hakkı ihlaline sebep olabilmeleri mümkündür. Örneğin, kocasını utanç içinde bırakacak bir fotoğraf paylaşan kadın, kocasının fotoğrafı üzerindeki kişilik hakkını ihlal eder¹²¹. Bu durumda da mahkemeye başvurulması mümkündür.

Fotoğrafçının alması gereken izinleri almaması, fotoğrafçının eser sahibi sayılmasına engel olmaz. Ancak eserinden yararlanmasına engel olabilir. Zira kendisinden izin alınmayan hak sahipleri, fotoğrafçının fotoğraftan yararlanmasına engel olabilir¹²².

¹¹⁷ “Başka bir kişiye ait resmi veya fotoğrafı kullanma yetkisi sadece o kişinin iznine bağlıdır. Velayet hakkı davacı anneye ait olan küçükler hakkında davacı anneden böyle bir izin alınmamıştır. Ayrıca, küçüklerin yaşları itibarıyla bu konudaki istek ve rızaları davalıların eylemlerini haklı kılmayacak ve hukuka aykırılığı ortadan kaldırmayacaktır. Küçüklerin fotoğraflarının izin alınmaksızın ticari amaçla çıkarılan bir dergide yayımlandığı gözetildiğinde B.K'nun 49. maddedeki şartların gerçekleştiğinin kabulü gerekecektir. Ancak çocukların fotoğraflarının dergide yayınlanması yönünden yayın içeriği, fotoğrafların kullanım şekli, derginin niteliği gözetildiğinde davacı annenin kişilik haklarına saldırı sayılacak bir yön bulunmamaktadır. O halde, mahkemece fotoğrafın ticari amaçla yayımlandığı gözetilmeden ve yalnızca fotoğraflarının çekiliş biçimleri değerlendirilerek karar verilmesi doğru değildir. İzinsiz fotoğrafları dergide kullanılan küçükler yararına uygun bir miktar manevi tazminata karar verilmesi gerekeceğinden kararın bozulması gerekmiştir.” şeklinde hüküm vermiştir, 4. HD., T. 10.03.2009, E. 2008/6920, K. 2009/3478, <https://www.lexpera.com.tr/kullanici-profil>, ET. 20.12.2019.

¹¹⁸ 11. HD, T. 28.05.2018, E. 2016/12543, K. 2018/3978, *BATİDER*, Cilt 34, Sayı 3, 2018, s. 330- 331.

¹¹⁹ Bu durumda TMK 346 vd hükümlerine göre ve TMK 24-25 hükümlerine göre çocuğun anne ve babasına karşı korunabilmesi mümkündür, Akdi, Murat, “Ana-Babanın Çocuğun Fotoğraf ve Görüntülerinin Sosyal Medyada Yayınlamasından Doğan Sorumluluğu”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi (Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan Cilt 1)*, Cilt 22, Sayı 3, 2016, s.137 vd.

¹²⁰ Karauz, Agah Kürşat, “Ebeveynlerin Sosyal Medya Aracılığıyla Çocuklarının Fotoğraflarını Paylaşmalarının Medeni Hukuk Kapsamında Değerlendirilmesi”, *KTO Karatay Üniversitesi Sempozyum Bildiri Kitapçığı*, Konya, 2018, s. 12.

¹²¹ Belgesay, s. 149.

¹²² Arkan Serim, Azra, “Fotoğraf Sanatları Alanında Telif Hakları”, *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 18, Sayı 1, 2019, s. 68.

Kişinin fotoğrafının hukuka uygunluk sebebi olmadan ve izinsiz şekilde kullanılması maddi ve manevi tazminat isteme hakkını ortaya çıkarır¹²³. Yargıtay¹²⁴ internet ortamından bir kişinin fotoğrafı alınarak izinsiz bir şekilde reklam şirketine verilmesi ve üniversitenin örnek kampüs kartında kullanılması üzerine vermiş olduğu kararında, “FSEK’in 86. m. belirlenen davacıya ait fotoğrafın izni olmadan teşhir ve diğer suretlerde umuma arzı niteliğinde bulunduğu, somut olayda aynı maddede sınırlı olarak belirlenen muvafakat gerektirmeyen istisnai hallerden birinin de bulunmadığı, davacının resminin izinsiz ve ticari amaçla kullanıldığı, davalının reklam amaçlı bu kullanımdan dolayı esasen bir sözleşmeyle bu fotoğrafı reklam yüzü olarak kullanması halinde davacıya ödemesi gereken tutar kadar bir ekonomik yarar elde ettiği, yapılan piyasa araştırma sonuçlarına göre böyle bir reklam için kullanılacak yüzün, sözleşme değeri, reklamı yapılacak ürünün niteliği, kullanım alanı, toplumsal getirisi yanında reklam afişinin boyutu, süresi ve yayınlanma alanı dikkate alınarak...” maddi ve manevi tazminata hükmedilmesi gerektiğini belirtmiştir.

b. Kişinin Ölümünün Üzerinden On Yıl Geçmesi

Kanun koyucu FSEK m. 86’da eser niteliğinde olmasalar dahi, fotoğrafı çekilen kişinin eğer bu kişi ölmüş ise, FSEK m. 19/1’de belirtilen kişilerin izniyle fotoğrafın teşhir veya diğer suretlerle halka arz edilebileceği belirtilmiştir¹²⁵. Ancak kişinin ölümünün üzerinden on yıl geçmiş ise artık izin alınmasına gerek yoktur.

¹²³ “...belediye hizmeti tanıtımı için yapılan röportaj sırasında çekildiği anlaşılan fotoğrafın daha sonra ilgililerin izni alınmaksızın kamuya sunumunun hukuka uygun olmadığı, fotoğrafın kişilik haklarının bir parçası olduğu ve ilgilinin izni alınmaksızın basılıp yayınlanamayacağı ve kamuya sunulamayacağı, röportaj için alınan üstü örtülü rızanın ise tüm kullanımlara açık bir izin olarak kabul edilemeyeceği, bu haliyle MK'nun 26., FSEK 86. madde kapsamında davacı tarafın iddiaları haklı görülmeyle, dava konusu fotoğraflar eser olmasa dahi, FSEK 86. madde kapsamında tazminat hakkı doğurduğu...” 11. HD., T. 16.11.2015, E. 2015/5089, K. 2015/12061, www.lexpera.com.tr, ET. 03.03.2022; “Somut olayda, manevi tazminat istemine konu olan ve izinsiz çekilen davacılarca ait fotoğrafların İstanbul'da bulunan bir semtin tanıtımı amacıyla çekildiği, davalıların bu fotoğrafları kullanırken herhangi bir ticari gaye gütmedikleri, çekilen fotoğraflarda davacıları incitecek karelerin, detayların bulunmadığı, davacıların kişilik haklarını ihlal edici bir durumun dava konusu olayda oluşmadığı sadece, fotoğrafların davacıların rızaları aranmaksızın çekildiği” değerlendirilmesi yapılarak davacılar lehine manevi tazminata hükmedilmesine karar verilmiştir, 11. HD., T.14.05.2014, E. 2014/3476, K. 2014/9292 www.legalbank.net, ET. 28.02.2022; 11. HD., T. 29.11.2017, E. 2016/5027, K. 2017/6726, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, ET.03.03.2022; 11. HD., T. 11.01.2018, E. 2016/6284, K. 2018/204, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, ET.03.03.2022; 11. HD., T. 27.01.2016, E. 2015/6438, K. 2016/881, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, ET. 03.03.2022.

¹²⁴ 11. HD., T. 24.01.2017, E. 2015/12654, K. 2017/461, *BATİDER*, Cilt 33, Sayı 2, 2017.

¹²⁵ “...Davacıların murisine ait 36 adet resmin davalı şirketçe bastırılan katalogdan yer aldığı, bu konuda eser sahibinin mirasçıları olan davacılarından izin alınmadığı sabittir. FSEK'nun 20. maddesinde öngörülen eser sahibinin mali haklarından olan aynı yasanın 21.maddesindeki çoğaltma hakkı davalılarca basılan katalog sayısı kadar ihlal edilmiştir...” 11. HD., T. 15.06.2005, E. 2004/4156, K. 2005/7786, www.lexpera.com.tr, ET. 31.03.2022; “...somut olayda davalının, davacının murisi olan babasının isim ve resmini izinsiz olarak kullandığı, bu kullanımın meşru bir hakka dayalı olmadığı, eylemin FSEK 86/1., Borçlar Kanunu'nun 57. ve TTK'nın 54. maddesine aykırılık teşkil ettiği, davacının murisinin isminin ve resminin rıza dışı kullanımının aynı zamanda TMK'nın 26. maddesine de aykırı olduğu gerekçesiyle davacının babası olan ...'a ait kişisel bilgi ve fotoğrafların internet, basın yayın, her türlü görsel ve yazılı medyada kullanımının menine, davalı tarafından ...alan adlı internet sitesinin kullanımının engellenmesine, 10.000,00 TL manevi tazminatın 16.3.2011 tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte davalıdan tahsiline karar verilmiştir.” 11. HD., T. 30.03.2015, E. 2014/19061, K. 2015/4357, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, ET. 03.03.2022.

c. Rızanın Aranmayacağı Haller

FSEK m. 86/2'ye göre rıza koşulunun aranmayacağı haller belirtilmiştir. Bunlardan ilki, “*Memleketin siyasi ve içtimai hayatında rol oynayan kimselerin*” fotoğraflarının yayınlanmasıdır. Memleketin siyasi ve içtimai hayatında rol oynayan kimselerin tespitinde tüm ülkenin dikkate alınması gerekir. Bir diğer ifadeyle izinsiz fotoğrafı kullanılmak istenen kişinin sadece bir bölgede değil, bütün ülkede tanınıyor olması gerekir¹²⁶. Ayrıca fotoğrafın belirli bir bölgeyle sınırlı olarak umuma arz edilmesi veya kullanılması sonucu değiştirmeyecektir¹²⁷.

FSEK m. 86/2 hükmüne göre, siyasi parti başkanları, milletvekilleri, sinema oyuncularını, bakanlar, devlet ve ilim adamları, tanınmış sanatçıların fotoğraflarının yayınlanmasında bu kişilerden izin alınmasına gerek bulunmamaktadır¹²⁸. Ancak burada özel hayatın gizliliği ilkesine de dikkat edilmesi gerekir¹²⁹. Bu hususta yabancı mahkeme kararlarına bakıldığında kamuya mal olmuş kişilerin de kamusal alanda olsalar dahi özel alanlarının olacağı belirtilmiştir. Çünkü bu kişilerin kamuya çıkmakla özel hayatlarından tamamen vazgeçtiklerinin düşünülmesi mümkün değildir¹³⁰. Bir başka yabancı mahkeme kararına göre ise, kamuya mal olmuş kişilerin ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir. Örneğin politikacıların kamusal alandaki etkilerinin daha fazla olması sebebiyle özel hayatları daha sınırlıdır. Nitekim burada toplumun haklı bir menfaati söz konusu olabilir. Ancak politikacılar dışında kalan kişilerin özel hayatları daha çok toplumun merak duygusuna hitap etmektedir. Bu sebeple sadece okuyucunun merak duygusunu gidermeye yarayan fotoğraf ve haberler ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmemelidir¹³¹.

Yargıtay, tanınmış bir sanatçının açıklarda yer alan teknesinde bikinili fotoğrafının haber yapılması üzerine, özel hayatın ihlali sebebiyle açılan davada, kişinin fotoğrafının çekildiğinden haberinin olmadığı, kamuya mal olmuş sanatçının mesleki faaliyeti içerisine girmeyen ve aynı zamanda toplumun bilgilendirilmesi ve haber alması kapsamına giren özel yaşam alanına dahil olmayan bir husus olması sebebiyle özel hayatın ihlal edildiğine karar vermiştir¹³². Kararında ayrıca özel yaşamı salt mekana indirgeyen ve kamuya mal olmuş kişilerin konutları dışında özel hayatlarının olmadığı sonucunu doğuracak şekilde verilmiş olan yerel mahkeme kararını bozmuştur¹³³.

Tanınmış bir futbolcunun aynı zamanda menajeri olan babasının plajda kız arkadaşıyla beraberken fotoğrafları çekilmiştir. Bunun üzerine yargıya intikal eden olayda Yargıtay¹³⁴, fotoğrafın özel hayatın gizliliği niteliği taşıyıp taşımadığı inceleme konusu yapılmıştır. Sonuç olarak ise, fotoğrafın kamuya açık bir alanda çekildiği ve çekilen fotoğrafların hileli fotoğraflar olmadığı bu sebeple de özel hayatın ihlali niteliği taşımadığına karar verilmiştir. Ancak kararda kamuya mâl olmuş kişilerin yakınlarının toplum tarafından tanınmış bir kişi mi olduğu yoksa

¹²⁶ Kılıçoğlu, s. 1596, dn.5

¹²⁷ Kılıçoğlu, s. 1596, dn.5

¹²⁸ Bozbel, s. 190; Yarsuvat, s. 74.

¹²⁹ Belgesay, s. 149.

¹³⁰ Aksoy Dursun, Sanem, “Yargı Kararları Işığında Özel Hayata Saygı Hakkının Basın Özgürlüğü İle İlişkisi”, *Kişilik Haklarına İlişkin Güncel Sorunlar*, 1. Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2020, s. 51.

¹³¹ Aksoy Dursun, s. 53.

¹³² 12. CD., T. 10.06.2013, E. 2012/32005, K. 2013/15770, Aygörmez Uğurlubay, s. 242- 243.

¹³³ 12. CD., T. 10.06.2013, E. 2012/32005, K. 2013/15770, Aygörmez Uğurlubay, s. 242- 243.

¹³⁴ HGK., T. 15.05.2002, E. 2002/4-413, K. 2002/409, Aksoy Dursun, s.55- 56, dn. 64.

tanınmış kişiyle ilişkilendirilerek mi toplum tarafından tanınabileceği inceleme konusu yapılmamıştır¹³⁵.

FSEK m. 86/2'ye göre rıza koşulunun aranmayacağı hallerden bir diğeri, “*Tasvir edilen kimselerin iştirak ettiği geçit resmi veya resmî tören yahut genel toplantıları gösteren*” fotoğraflardır. Bu fıkra kapsamında ise dikkate alınan husus fotoğrafı çekilen kişi değildir. Burada önemli olan kişinin katıldığı tören ya da toplantıdır¹³⁶. İster toplumca tanınan bir kişi ister sıradan bir kişi olsun, bu tür tören ya da toplantı tarzı etkinliklere katıldığında fotoğraflarının çekilmesini kabul etmiş sayılır¹³⁷.

FSEK m. 86/2'ye göre rıza koşulunun aranmayacağı son durum ise, “*Günlük hâdiselere mütaallik resimlerle radyo ve film haberleri*”dir. Bu fıkra da ise meydana gelen olaylardaki kişiden ziyade yaşanan günlük bir olayın aktarılması amacı olduğu için rızanın aranmasına gerek görülmemiştir¹³⁸. Hükümde yer alan günlük hadiseler sosyal, ekonomik, siyasi her türlü olayı kapsamaktadır¹³⁹. Örneğin, trafik kazasına karışanların fotoğrafları bu fıkra kapsamında değerlendirilebilir.

Yargıtay'ın kararlarından hareketle kişilik hakları ve basın haber verme hakkı arasındaki denge belirlenirken gerçeklik, güncellik, kamu yararı, konuyla bağlantılılık ve öz ile biçim arasındaki denge göz önüne alınmalıdır¹⁴⁰. Dolayısıyla kişinin fotoğrafının bu fıkra kapsamında izinsiz kullanılabilmesi için kişi, güncel bir olayın kahramanı olmalıdır¹⁴¹. Ayrıca kişinin fotoğrafının bir haberde kullanılabilmesi için yapılan haberin doğru olması gerekir. Bu hususta Yargıtay'a konu olan bir olayda Yargıtay, “*5846 sayılı FSEK 84/1 maddesi çerçevesinde korunan sosyal medya hesabında paylaştığı fotoğrafının, gerçeğe aykırı bir şekilde, davalı gerçek kişi tarafından yapılan bir cinayet haberinde, maktüle ait resim gibi kullanılmasının, umuma arzının, görsel medya organlarında yayınlanmasının, davacının FSEK. 'in 86. maddeden kaynaklı hakkını ihlal ettiği, bu şekildeki kullanımın, FSEK. 'in 86/II maddesi bağlamında “günlük olaylara ilişkin resimlerle, radyo ve film haberleri” kapsamında değerlendirilmesinin mümkün olmadığı,*”na karar verilmiştir¹⁴².

Son olarak, FSEK 86. madde de fotoğrafların korunmasında TBK 58. madde ile koşulları varsa TCK'nın ilgili maddelerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Ayrıca fotoğrafın yayımının caiz olduğu durumlarda da fotoğrafın TMK'un 24. maddesine aykırı olmaması gerekir¹⁴³. Eğer teşhir edilen fotoğraf çekildiği durum ve koşullar sebebiyle fotoğrafı çekilen kişinin kişilik haklarını ihlal

¹³⁵ Aksoy Dursun, s.56.

¹³⁶ Yarsuvat, s. 74.

¹³⁷ Kılıçoğlu, s. 1607; “...davalı Belediye'nin, küçük... 'ın yakın plandan çekilmiş büyük ebattaki fotoğrafını belediye hizmetlerinin tanıtımında izinsiz olarak reklam yüzü olarak kullandığı ve şahsiyet haklarının ihlal edildiği, kullanımın davalı vekilinin savunduğu gibi FSEK 86/2 maddesindeki istisna kapsamında yer almadığı...” 11. HD., T. 18.02.2015, E. 2014/17121, K. 2015/2161, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, ET.03.03.2022.

¹³⁸ Kılıçoğlu, s. 1608.

¹³⁹ Kılıçoğlu, s. 1608.

¹⁴⁰ İtişgen, Rezzan, “Kişi Görüntü ve Fotoğraflarının Basında İzinsiz Kullanımının AİHM ve Yargıtay İçtihatları Açısından Değerlendirilmesi”, *Terazi Hukuk Dergisi*, Cilt 11, Sayı 116, 2016, s. 34.

¹⁴¹ Belgesay, s. 150.

¹⁴² 11. HD., T. 16.12.2019, E. 2019/1770, K. 2019/8230, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, ET. 02.03.2022.

¹⁴³ Ayiter, s. 89; Kılıçoğlu, s. 1601 ve 1611; Tekinalp, § 18 N. 14; Belgesay, s. 150.

eder nitelikteyse kişi, TMK 24 ve 25. maddeye göre koruma talep edebilir¹⁴⁴. Örneğin, kişiyi çevresine karşı gülünç bir duruma düşüren bir fotoğraf varsa kişi, TMK hükümlerine göre koruma talep edebilir. Aynı şekilde kişilerin özel alanlarıyla ilgili bir fotoğrafın paylaşılması da kişilik hakkını ihlal ettiğinden sorumluluğa yol açar¹⁴⁵.

SONUÇ

FSEK eser niteliğinde olan fotoğraflar ile eser niteliğinde olmayan fotoğrafların korunmasına ilişkin düzenlemeler yapmıştır. Bir fotoğrafın eser olarak korunabilmesi için kanunda belirtilen eser kategorilerinden birine dahil olması ve eser sahibinin hususiyetini taşıması gerekir. Fotoğraf eserleri, ilim ve edebiyat eserleri (FSEK m. 2/3) ve güzel sanat eserleri (m. 4/5) içerisinde düzenlenmiştir. Eser niteliği taşımayan fotoğraflara ilişkin ise FSEK m. 84 ve 86. maddeleri ile koruma getirilmiştir. FSEK m. 2/3'e göre ilim ve edebiyat eserleri kapsamında bir fotoğrafın korunabilmesi için estetik nitelik taşımasına gerek yoktur. Ancak öğretici ve açıklayıcı nitelikte olmaları ve sahibinin hususiyetini taşıması gerekir. FSEK m. 4/5 kapsamında bir fotoğrafın güzel sanat eserleri olarak korunabilmesi için ise estetik değere sahip olması ve sahibinin hususiyetini taşıması gerekir. Fotoğraflarda hususiyetin tespiti oldukça güçtür. Bu sebeple hususiyetin tespiti alanında uzman bilirkişiler tarafından yapılması gerekir. Yargıtay'da kararlarında bunu vurgulamaktadır.

Sıradan, herkes tarafından çekilebilen bir diğer ifadeyle sahibinin hususiyetini taşımayan fotoğraflar FSEK m. 84 ile koruma altına alınmıştır. Hükme göre, bir fotoğrafı nakle yarayan bir alet üzerinde tespit eden ya da ticari amaçla haklı olarak çoğaltanlar, aynı fotoğrafın üçüncü kişiler tarafından kullanılmasını engelleyebilir. Bu hususta Yargıtay kararlarına sıkça konu olan fotoğraflar basın mensuplarınca çekilen haber ve magazin fotoğraflarıdır. Bu fotoğraflar ne ilim ve edebiyat eserleri kapsamında ne de güzel sanat eserleri kapsamında koruma altına alınmıştır. Zira ilim ve edebiyat eseri ve güzel sanat eseri niteliğindeki fotoğraflardan farklı olarak basın mensuplarınca çekilen fotoğraflarda hususiyet bulunmamaktadır. Ancak bu fotoğraflar eser sayılmasalar da FSEK kapsamında koruma altına alınmıştır. Koruma kapsamını belirlerken ise Yargıtay, basının çektiği fotoğraflar da ikili bir ayırım yapmaktadır. Eğer fotoğraf haber kapsamında kalıyorsa ve FSEK 86'da düzenlenen hukuka uygunluk sebepleri içerisinde değerlendirilebiliyorsa haksız bir kullanım söz konusu olmaz. Fakat amaç sadece başkasından haksız bir kazanç sağlamaya çalışmak ise, burada haksız bir kullanım söz konusu olur.

Kişinin fotoğrafı, kişilik hakları içerisinde yer almaktadır. Bu sebeple FSEK 86. maddede yayımın caiz olduğu durumlarda da TMK 24 vd. hükümlerine göre fotoğrafın korunacağı belirtilmiştir. Ayrıca kişinin fotoğrafının izni olmadan teşhir ve umuma arz edilemeyeceği hükme bağlanmıştır (FSEK 86). Maddenin ikinci fıkrasında ise, fotoğrafın rızası, ölümünün üzerinden on yıl geçmesi veya rızanın aranmayacağı bir fotoğrafın olması şeklinde hukuka uygunluk sebepleri düzenlenmiştir. Rızanın aranmayacağı haller ise üç grupta toplanmıştır. Bunlar; *“memleketin siyasi ve içtimai hayatında rol oynayan kimselerin”* fotoğrafları, *“tasvir edilen kimselerin iştirak ettiği geçit resmi veya resmî tören yahut genel toplantıları gösteren”* fotoğraflar ve *“Günlük hâdiselere mütaallik resimlerle radyo ve film haberleri”* şeklinde

¹⁴⁴ Belgesay, s. 150.

¹⁴⁵ Kılıçoğlu, s. 1611.

belirtilmiştir. Yargıtay’da kararlarında hukuka uygunluk sebeplerinin bulunup bulunmadığını incelemektedir.

KAYNAKÇA

Akdi, Murat, “Ana-Babanın Çocuğun Fotoğraf ve Görüntülerinin Sosyal Medyada Yayınlanmasından Doğan Sorumluluğu”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi (Prof. Dr. Cevdet Yavuz’a Armağan Cilt 1)*, Cilt 22, Sayı 3, 2016, s. 123- 144.

Aksoy Dursun, Sanem, “Yargı Kararları Işığında Özel Hayata Saygı Hakkının Basın Özgürlüğü İle İlişkisi”, *Kişilik Haklarına İlişkin Güncel Sorunlar*, 1. Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2020, s. 31- 65.

Arkan Serim, Azra, “Fotoğraf Sanatları Alanında Telif Hakları”, *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 18, Sayı 1, 2019, s. 63- 77.

Arslanlı, Halil, *Fikri Hukuk Dersleri II, Fikir ve Sanat Eserleri*, Sulhi Garan Matbaası, 1954.

Ateş, Mustafa, *Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların Kapsamı ve Sınırlandırılması*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2003.

Ateş, Mustafa, *Fikri Hukukta Eser*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2007.

Aygörmez Uğurlubay, Gülsün Ayhan, “Resim Üzerinde Hak: Ünlü Birinin Fotoğrafı ve Tesadüfen Bikinili Bir Bayanın Bu Resimde Görünmesi”, *Hukuk Köprüsü*, N. 6, Sayı 6, 2014, s. 239- 243.

Ayiter, Nuşin, *Hukukta Fikir ve Sanat Ürünleri*, Sevinç Matbaası, Ankara, 1972.

Bayındır, Sinan, “5846 Sayılı Kanun Kapsamında Fotoğrafik Ürünlerin Eser Vasfına İlişkin Bir Değerlendirme”, *Hukuk ve Sanat*, 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021, s. 329- 348.

Belgesay, Mustafa Reşit, *Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Şerhi*, M. Sıralar Matbaası, 1955

Bellican, Cüneyt, “Ticari Açıdan Kullanılmaya Elverişli Resim Üzerindeki Hakkın İzinsiz ve Reklam Amaçlı Kullanımı”, *Fasikül Dergisi*, Sayı 100, 2018, s. 139- 151.

Bozbel, Savaş, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015.

Bozgeyik, Hayri, “Fikir ve Sanat Eserlerinde Hususiyet”, *BATİDER*, Cilt 25, Sayı 3, 2009, s. 169- 222.

Bozkurt Yüksel, Armağan Ebru, “Sokak Fotoğrafçılığı ve Kişisel Verilerin Korunması”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 42, 2020, s. 525- 566.

Çinko, M. Sıddık, *101 Soruda Fotoğrafçının ve Fotoğraflanan Kişinin Hakları (Fotoğraf ve Hukuk)*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020.

Çinko, M. Sıddık, “Sanat Eseri Olan Fotoğraflar Üzerindeki Haklar”, *Hukuk ve Sanat*, 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021, s. 509- 528

Çinko, M. Sıddık, “Fotoğrafçının Hakları”, *Legal FSHD*, Cilt 11, Sayı 42, 2015, s. 79- 84.

Çöl, Hüseyin Cem, “Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’na Göre Eser Dışında Koruma Konuları”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 52, Sayı 4, 2003, s. 365- 385.

Duman, İrmak, “Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’na Göre Fotoğraf ve Photoshop’un Eser Niteliği”, *Legal FSHD*, Cilt 12, Sayı 46, 2016, s. 551- 575.

Erel, Şafak, *Türk Fikir ve Sanat Hukuku*, 2. Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara, 1998

Güneş, İlhami, “Bilimsel ve Edebi Eser Yazarlarının Manevi Hakları”, *Terazi Hukuk Dergisi*, Cilt 11, Sayı 117, 2016, s. 69- 72.

Güneş, İlhami, *Uygulamada Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku*, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.

Güneş, Ziyet Seldağ, “Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda Resim ve Portreler”, *Sayıştay Dergisi*, Cilt 8, Sayı 24, 1997, s. 31- 36. (Resim)

Hirş, Ernest, *Fikri ve Sınai Haklar, Birinci Kitap*, Ankara Basımevi, 1948.

Işık, Egemen, “Bir Kişilik Değeri Olarak Kişinin Resmi”, *İstanbul Hukuk Mecmuası*, Cilt 78, Sayı 4, 2020, s. 1723- 1746.

İtişgen, Rezzan, “Kişi Görüntü ve Fotoğraflarının Basında İzinsiz Kullanımının AIHM ve Yargıtay İçtihatları Açısından Değerlendirilmesi”, *Terazi Hukuk Dergisi*, Cilt 11, Sayı 116, 2016, s. 24- 40.

Karasu, Rauf/ Suluk Cahit/ Nal Temel, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.

Karauz, Agah Kürşat, “Ebeveynlerin Sosyal Medya Aracılığıyla Çocuklarının Fotoğraflarını Paylaşmalarının Medeni Hukuk Kapsamında Değerlendirilmesi”, *KTO Karatay Üniversitesi Sempozyum Bildiri Kitapçığı*, Konya, 2018, s. 12.

Kılıçoğlu, Ahmet M., “Eser Sayılmayan Fikri Ürünler ve Eserin Adı ve Alametleri Üzerindeki Haklar”, *Yaşar Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Sayı 8, 2013, s. 1585- 1636.

Öztrak, İlhan, *Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Haklar*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No. 312, Ankara, 1971.

Özcan, Mehmet, “Fotoğrafların Telif Hakları Kapsamında Değerlendirilmesi”, *Legal FSHD*, Sayı 5, 2006, s. 147-150.

Parlak Börü, Şafak, *Fotoğraf Üzerindeki Haklar*, 1. Baskı, Turhan Kitapevi, Ankara, 2013.

Tekinalp, Ünal, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, 2. Baskı, Beta Yayınevi, Kırklareli, 2002.

Ulaş, Işıl, “İşlenme Eser Türü Olan Çeviri Eserde Kamuya Sunma Hakkı”, *BATİDER*, Cilt 24, Sayı 1, 2007, s. 65- 78.

Yarsuvat, Duygun, *Türk Hukukunda Eser Sahibi ve Hakları*, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul, 1977.